

Si păpușile...

După un obicei, devenit tradiție, păpușile au fost prezente și la cel de al IV-lea Festival bienal de teatru de amatori. Spre deosebire de ceilalți artiști amatori, artiștii păpușari nu au satisfacția unei prezențe fizice „vizibile“. La rampă, în fața spectatorilor apar numai eroii lor din lemn, cîrpe și stofă. Dar entuziasmul nu le lipsește. Dimpotrivă. Muncitorii Uzinei „1 Mai“ din Ploiești, de pildă, după ore de muncă grea repetă cîte o noapte întreagă un spectacol destinat copiilor !

Ce a adus nou cea de a patra participare a păpușarilor ? Evident, un progres substanțial, în sensul folosirii unui limbaj spectacologic modern, cșențializat — în foarte dese cazuri, lipsind elementele factice, naturaliste, păpușile „de vitrină“.

În cîteva ocazii, artiștii amatori de la Sindicatul uzinelor „1 Mai“ Ploiești, Casa de cultură Breaza, Căminul cultural „Unirea“-Aiud, Casa de cultură Rm.-Vilcea, Sindicatul întreprinderii „Unitatea“ din Sighetul Marmăției, au reușit chiar să închege *spectacole*, dincolo de un simplu „număr“ sau „scheci“, înțelegînd prin aceasta acordarea organică a tuturor elementelor scenice menite să facă viabil un text dramatic. Și, deși afirmația ar putea părea hazardată, uneori aceste spectacole au fost cel puțin egale în valoare cu acelea ale unor teatre profesioniste.

Ca într-un sistem de vase comunicante, nivelul teatrului profesionist dintr-o localitate sau alta și-a pus amprenta asupra echipei de amatori. (Cu o singură excepție — din păcate — Bucureștiul.) Explicația e simplă și nu are nevoie de argumente suplimentare. Faptul că, alături de numele echipelor premiate, se află și acela al unor instructori minuiitori frunțași (Didina Davidescu, Chira Dragomir, Bendek Desideriu) demonstrează justetea afirmației cu privire la „vasele comunicante“. Nu e mai puțin adevărat însă că unele regiuni cu teatre de păpuși profesioniste bune au rămas încă datoare în acest concurs : Timișoara, Constanța.

Am recunoscut în spectacole, deseori, mina unor buni maestri scenografi (Ioana Constantinescu, Eustațiu Gregorian, Al. Rusan, T. Dobrescu, Clelia Ottone), a căror contribuție a fost esențială.

Desigur, succesul unui spectacol de păpuși este în bună parte determinat de păpușă, de fizionomia și expresivitatea ei plastică. Și totuși, poate ar fi fost mai interesant, mai elocvent ca, în spectacolele artiștilor amatori, și creația scenografică să fie executată tot de amatori, din cercurile de artă plastică, aceștia putând aduce chiar un plus de firească și spontană emoționalitate.

Un singur exemplu: decorul spectacolului Căminului cultural din Deleni a fost pictat de... paznicul cooperativei agricole, cu un poetic simț al culorii și o candoare necontrafăcută.

Nu e mai puțin adevărat că, în căutarea excesivă a unor forme noi, au existat și unele demonstrații factice în care erau copiate formule întâlnite la ultimul festival mondial al teatrelor de păpuși.

Am fi dorit cu această ocazie și un repertoriu mai complex, mai bogat, mai axat pe specificul echipelor de păpușari amatori.

Am fi dorit și o mai bogată valorificare a tradițiilor populare locale (putându-se pleca de la străvechiul joc al păpușii, purtată în lădiță de către artistul ambulant); acolo unde au existat asemenea încercări (Casa de cultură Bistrița), ele s-au soldat cu un succes deplin.

Este semnificativ faptul că un număr tot mai mare de cadre didactice se folosesc în activitatea lor culturală de teatrul de păpuși. Într-adevăr, bine minuită, păpușa poate deveni un auxiliar de preț al activității școlare și extrașcolare. În grădinițele de copii activitatea educativă poate căpăta cu ajutorul păpușii o plasticitate elocventă. (În acest sens este foarte potrivită de exemplu piesa *Școala ieșurilor*. Cu o lădiță-geamantan, un mic paravan și cu 2—3 păpuși realizate cu ajutorul simbolic al copiilor, se pot sugera câteva personaje familiare, care apoi vor interveni în toate acțiunile grupei de copii.) Pentru copiii din clasele mai mari se pot dramatiza fragmente din proza clasicii, sau mici scene (o echipă bucureșteană a înfățișat de pildă *Conu Leonida față cu reacțiunea*).

În puține cazuri, din păcate, au fost stimulați elevii să participe și ei în echipele de păpușari amatori. A existat o singură excepție: liceul din Hirșova. Or, o mică echipă, o mică brigadă artistică de elevi, poate acționa foarte prompt și cu mijloace artistice eficiente în diverse împrejurări din viața școlii. În acest plan se impun inițiativele personale creatoare, care, legate de realitatea directă, ar putea da rezultate bune. Echipe de elevi-păpușari ar trebui înființate, stimulate, mai ales în școlile pedagogice, ai căror absolvenți ar putea deveni și instructori artistici. Personal, pledez chiar pentru introducerea unor ore de artă păpușărească în școlile și institutele pedagogice. Utilitatea lor e dincolo de orice îndoială. În ceea ce privește sectorul plastic, ar putea fi antrenată profesorii de desen, de lucru manual și mai ales elevii talentați.

În sfârșit, în sprijinul activității păpușarilor amatori, al dezvoltării acestei activități aș vrea să citez un fapt:

La Spitalul de copii din Iași există o echipă de păpușari. Animat de un bun profesionist, dr. L. Stern, colectivul, compus din infirmiere, surori, asistente sociale, amenajează frecvent o scenă-paravan printre pătuțurile copiilor bolnavi din saloane. Și, aici se înfiripă reprezentații aducătoare de bucurii micilor pacienți...

Mai e nevoie de un alt argument?

Al. Popovici